

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **G. J., D. M., A. G. Ł., J. P. Ł.** i in.
uniewinnionych od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 228 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 marca 2024 r.
wniosków obrońców **G. J., D. M., A. G. Ł. i J. P. Ł.**,
o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym
na podstawie art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z § 11 ust.
2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w
sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2023.1964 t.j.),

p o s t a n o w i ł:

zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz **G. J., D. M., A. G. Ł., J. P. Ł. kwoty po 1500 (tysiąc pięćset) zł tytułem zwrotu kosztów obrony poniesionych w postępowaniu kasacyjnym związanych z ustanowieniem obrońcy i jego udziałem w rozprawie przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2023 r. Sąd Najwyższy rozpoznał (w sprawie o sygn. II KK 596/22) kasację prokuratora wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 10 czerwca 2022 r., sygn. akt V Ka 85/22, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 23 lipca 2021 r., sygn. akt II K 860/10.

Obrońca uniewinnionych G. J. i D. M. w piśmie z dnia 17 listopada 2023 r. wniósł o zasądzenie kosztów obrony ww. poniesionych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, załączając wystawione na ww. faktury w kwotach po 1476 zł (k. 359-361). Podobnie obrońca uniewinnionych A. G. Ł. i J. P. Ł. w dniu 23 listopada 2023 r. wystąpił z wnioskiem o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz ww. kwoty po 2500 zł tytułem zwrotu kosztów obrony poniesionych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru. Nadmienił, że kwota ta stanowi dwukrotność stawki minimalnej przewidzianej w Rozdziale 3 § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, co ma uzasadniać zakres materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a co za tym idzie nakład pracy adwokata, w tym poświęcony czas na przygotowanie się do występowania przed Sądem Najwyższym. Wskazał też na konieczność pokonania trasy ok. 350 km z L. do W. i z powrotem, co dodatkowo generuje koszty przejazdu i paliwa, które musieli ponieść uniewinnieni. Na dowód wysokości kosztów załączył dwie faktury wystawione na ww. uniewinnionych we wskazanych kwotach (k. 363-365). Wyrokiem z dnia 14 listopada 2023 r. Sąd Najwyższy w pkt. 2 oddalił kasację wniesioną m. in. wobec G. J., D. M., A. G. Ł., J. P. Ł. uznając ją za oczywiście bezzasadną zaś w pkt. 3 kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne w części dotyczącej pkt. 2 obciążył Skarb Państwa. Rozstrzygnął też w zakresie zwrotu kosztów obrony poniesionych w postępowaniu kasacyjnym związanych z ustanowieniem obrońcy i jego udziałem w rozprawie przed Sądem Najwyższym co do innych niż ww. uniewinnieni zasądzając na ich rzecz od Skarbu Państwa kwoty po 1500 zł (pkt 4 wyroku) (k. 348).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 632 pkt 2 k.p.k., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia postępowania koszty procesu ponosi w sprawach z oskarżenia publicznego - Skarb Państwa, z wyjątkiem należności z tytułu udziału adwokata lub radcy prawnego w charakterze pełnomocnika pokrzywdzonego, oskarżyciela posiłkowego albo innej osoby. Stosownie do treści

art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. do kosztów procesu należą uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika.

Takim wydatkiem — zgodnie z brzmieniem ww. przepisu — są zatem uzasadnione wydatki strony z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy. Niewątpliwie uniewinnieni G. J., D. M., A. G. Ł. i J. P. Ł. korzystali z zastępstwa procesowego w toku rozprawy przez najwyższą instancją sądową (tj. samego występowania przed Sądem Najwyższym na rozprawie) (zob. protokół rozprawy kasacyjnej k. 346v), za które to czynności rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U z 2023 r., poz.1964 t.j.) przewiduje stawkę minimalną w § 11 ust. 2 pkt 6 w wysokości 1200 zł — jeśli chodzi o prowadzenie obrony przed Sądem Najwyższym.

Wynagrodzenie adwokata ustanowionego z wyboru ustalane jest w granicach dopuszczalnej, szerokiej autonomii (art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze). Zasada umowności ustalania opłat za czynności adwokackie, uwzględniająca prawa rynku, obowiązuje jednak tylko między stronami umowy. W przypadku opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia zwrotu kosztów obrony, sytuacja przedstawia się inaczej, gdyż podlegają one określonym limitom. Zasądzenie kosztów obrony wyższych od wskazanych powyżej stawek minimalnych (maksymalnie w wysokości ich sześciokrotności) w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy wymaga wykazania i ustalenia okoliczności uzasadniających takie rozstrzygnięcie wymienionych w § 15 ust. 3 rozporządzenia. Ocenie sądu podlegają takie wyznaczniki, jak m. in. nakład pracy adwokata w korelacji względem rodzaju i stopnia zawiłości sprawy oraz obszerności materiału dowodowego.

Badając niniejszą sprawę w tym aspekcie wskazać należało, że nie spełnia ona kryteriów, które uzasadniałyby zasądzenie kosztów w żądanej przez obrońcę uniewinnionych A. G. Ł. i J. P. Ł. wysokości (prawie dwukrotności stawki minimalnej przewidzianej w rozporządzeniu z 22 października 2015 r.). Obrońca nie wykazał powodów, dla których winny mu zostać wypłacone koszty w wysokości wyższej od minimalnej. W szczególności nie dowiódł, aby reprezentacja ww. uniewinnionych w niniejszej sprawie wiązała się np. z ponadprzeciętnym nakładem pracy obrońcy z

powodu obszerności sprawy i zgromadzonego materiału dowodowego, szczególnego stopnia jej skomplikowania, mnogości zarzutów, do których należało się ustosunkować czy konieczności sięgania do dorobku piśmiennictwa i orzecznictwa dla zgłębienia zagadnienia z zakresu prawa karnego materialnego. Ponadto nie udowodnił konieczności poniesienia przez ww. dodatkowych wydatków związanych z przejazdem obrońcy z L. do W. i z powrotem, tj. kosztów paliwa, nie przedkładając stosownych paragonów ze stacji paliw. Podsumowując – obrońca ten nie wykazał żadnych powodów, które należą do kategorii wymienionych przez ustawodawcę w kategorii wyjątkowych okoliczności, które uzasadniałyby zasądzenie kosztów obrony oskarżonych realizowanej przed Sądem Najwyższym w stawkach podwyższonych w stosunku do przewidzianego przez prawo minimum. Przewidziana stawka minimalna – jak wskazano w pkt. 4 wyroku – została podwyższona przez Sąd Najwyższy dla pozostałych obrońców świadczących pomoc prawną w postępowaniu kasacyjnym do kwoty 1500 zł i w tej także wysokości powinna być zasądzona stronom znajdującym się w analogicznym położeniu prawnym i reprezentowanym na tym samym terminie rozprawy przed najwyższym organem władzy sądowniczej.

Kierując się zatem powyższymi zapatrywaniami, Sąd Najwyższy zasądził na rzecz wszystkich wskazanych we wnioskach uniewinnionych, tj.: G. J., D. M., A. G. Ł. i J. P. Ł. zwrot kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z ustanowieniem obrońcy w postępowaniu kasacyjnym w kwocie określonej w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

(r.g.)